

vi hørt i de foregaaende Samlinger. Men maa jeg dertil føje en Betragtning, nemlig den, at det i højeste Grad gælder om de Sager, der foreligge til Afgørelse i denne Samling, at de blive Genstand for en — lad mig kalde det — lidenskabsløs Forhandling. En Ting som Skoleloven i forrige Samling kunde for den Sags Skyld gennemføres under mere eller mindre gunstige Forhold. Det var en Sag, der ikke i sig selv indeholdt Stof til store lidenskabelige Kampe mellem Partier eller Klasser i Samfundet. Men de Reforme, der nu staa paa Dagsordenen, have netop den Egenskab, at de i deres Væsen, i deres Rod indeholde Stof til ganske specielt lidenskabelige Kampe. De kunde sætte Samfundsklasser op mod hinanden. Interesserne spidises til, og naar Skattereformerne gøres til et Kampprogram, kunne vi være visse paa en Ting og det er, at der kommer ikke noget ud af dem. Naar man først skal til at føre en Kamp om disse Ting med alle Agitationens Midler og Vaaben, er det den letteste Ting af Verden at sætte Land og By i vort Fædreland op mod hinanden, saa at der ikke vil komme noget ud af Sagen, og det vil jeg anse for højst beklageligt. Lad mig føje en Ting til, som ingen, der har fulgt, hvad der er passeret paa vor politiske Arena i Løbet af de sidste Par Aar, vistnok har kunnet undgaa at bemærke, og det er, at indtil dette Øjeblik er der egentlig ikke tændt nogen lidenskabelig Klassekamp om disse Reforme, skønt der var Stof nok dertil. Endnu er det ikke sket, endnu staa Fler-tallet af den danske Befolkning paa det Standpunkt, at man er villig til at søge den forstandigste Løsning, søge Udveje paa den bedst mulige Maade uden helt at være blindet af Hensyn til Partier og politiske Stridigheder. Jeg tror derfor, at det er af den største Interesse, at denne Stemning, der let kan sættes over Styr, bevares, og at vi faa disse Ting afgjorte endnu, medens der er en saadan Fred, en Slags Stilstand mellem Klasserne indbyrdes. Jeg vil derfor over for det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Scavenius), der blandt andet udtalte sig i den Retning, at Toldloven kunde lægges hen til andre bedre Tider, sige, at ethvert af hans Argumenter,

saa vidt jeg mindes dem, taler for mig i den stik modsatte Retning. Han henviste først og fremmest til, at vi skulde vente med Toldreformens Gennemførelse, indtil den nedsatte Kommission om Landbrugs-told havde afgivet sin Betænkning. Jeg vil sige, at hvis det overhovedet er det ærede Medlems Ønsker og Tanker, at Toldreformen skal syltes, kan jeg forstaa det. Det ærede Medlem nikker paa Hovedet. Jeg har altid over for det ærede Medlem den Tilfredsstillelse, at han staa fuldt ved sine Tanker og Meninger, men saa skulde det ærede Medlem ogsaa sige, at han deryed ønsker at faa Toldloven kvalt (*Scavenius*: Det sagde jeg ogsaa!). Nu vel, men for alle os, der ikke ere enige med det ærede Medlem, og som ønske en Toldreform gennemført, er netop Nedsættelsen af denne Kommission, hvoraf der mulig kan opstaa Agitation i Retning af denne umulige Landbrugstold, et Argument mere i Retning af at faa Sagen gennemført forinden.

Jeg kunde slutte hermed. Men ligesom det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds sagde, at han havde bukket under for Fristelsen til at komme ind paa mere almindelige politiske Betragtninger, saaledes kan jeg for saa vidt sige det samme, men det ærede Medlem har i saa Fald Skylden, fordi han har opfordret mig dertil ved sine Udtalelser. Jeg kan ikke undlade at føje nogle Randbemærkninger til det historiske Billede, han oprullede for vore Øjne; thi jeg tror, at vor politiske Historie i de sidste Aar kan ses fra et Synspunkt, der er meget forskelligt fra det, som det ærede Medlem saa det fra. For saa vidt kunde jeg undlade disse Betragtninger, som det ærede Medlem og jeg ere ganske enige — det synes jeg i alt Fald — om, hvad Øjeblikket faktisk kræver af politiske Handlinger, det øvrige er da af mindre Interesse, det faar væsentlig kun teoretisk eller akademisk Betydning. Men naar det ærede Medlem som sagt har givet os dette historiske Billede, tror jeg dog at burde føje nogle Bemærkninger dertil. Hovedsagen eller Kvintessensen af det ærede Medlems Foredrag var vel den: Det nuværende Ministerium skal gaa sin Vej. Og det er fra dette Synspunkt, jeg vil fremsætte et Par Bemærkninger. Det